Sisäministeriö LAUSUNTO SM2015-00292

PO Taavila Hannele 16.09.2015

Viite
E 26/2015

Asia
Komission tiedonanto: EU:n toimintasuunnitelma ihmissalakuljetuksen torjumiseksi; lakivaliokunnan kuuleminen perjantaina 18. syyskuuta klo 9.45.

Sisäministeriö lausuu seuraavaa:

Komissio hyväksyi 27.5.2015 EU:n ihmissalakuljetuksen vastaisen toimintasuunnitelman (2015 - 2020), jossa vahvistetaan toimenpiteet, joilla pyritään torjumaan ihmissalakuljetusta kolmansista valtioista EU:n alueelle. Toimintasuunnitelma ei koske ihmiskauppaa.

Tehokkain keino puuttua ihmissalakuljetukseen olisi poistaa ne perussyyt, joiden johdosta ihmiset lähtevät salakuljettajien matkaan. Näihin syihin puuttuminen ja niiden korjaaminen (esimerkiksi sota, köyhyys) kestää kuitenkin hyvin kauan eikä niistä ole sen vuoksi apua akuutin tilanteen hoitamiseksi. Toinen tehokas keino on estää salakuljettajien toiminta tai ainakin ottaa pois näiden saama taloudellinen hyöty. Juuri näihin jälkimmäisiin seikkoihin komission esittämä ihmissalakuljetuksen vastainen toimintasuunnitelma pyrkii etsimään keinoja.

Toimintasuunnitelmassa komissio on jakanut toimenpiteet neljän otsikon alle: poliisi- ja oikeudellisen yhteistyön tehostaminen, tiedon keräämisen ja jakamisen parantaminen, salakuljetuksen ennalta estäminen ja haavoittuvassa asemassa olevien maahanmuuttajien auttaminen sekä tehokkaampi yhteistyö kolmansien maiden kanssa.

Toimintasuunnitelma ei sellaisenaan ole jäsenvaltioita sitova vaan ennemminkin kuvaus siitä, mitä komissio mielestä tulisi tehdä ihmissalakuljetukseen puuttumiseksi. Usea ehdotus edellyttää myös komission aloitetta.

Sisäministeriö pitää toimintasuunnitelmassa esitettyjä toimenpiteitä pääosin kannatettavana. Ihmissalakuljetukseen on puututtava ennen mukaan lisäämällä yhteistyötä EU:n jäsenvaltioiden lainvalvonta- ja oikeusviranomaisten ja lähtö- ja kauttakulkumaiden vastaavien viranomaisten kesken. Tällainen yhteistyö on välttämätöntä, jos salakuljettajat halutaan syytteeseen ja oikeuteen.

Sisäministeriö tukee Euroopan poliisiviraston (Europol) ja EU:n rajavalvontaviraston (Frontex) vahvaa roolia tiedon tuottajana ihmissalakuljettajista ja näiden reiteistä. Sisäministeriö tukee komission näkemystä siitä, että EU:n toimintapoliittisen syklin laitonta maahanmuuttoa käsittelevää toimintaa tulisi tehostaa. Operatiivisen toiminnan toteuttaminen on kuitenkin jäsenvaltioiden päätäntävallassa.

Sisäministeriö pitää tärkeänä, että merkittävimpien ihmissalakuljetuksen lähtö- ja kauttakulkumaiden kanssa tehdään EU-takaisinottosopimukset ja että sopimusten täytäntöönpanoa seurataan aktiivisesti. Myös tehokas palautuspolitiikka on tärkeätä. Kaikki laittomasti maahan tulevat tulee rekisteröidä. Laittomista maahantulijoista tulee erotella nopeasti kansainvälistä suojelua tarvitsevat, ja muut on palautettava tilanteesta riippuen lähtö- tai kauttakulkumaihin.

Sisäministeriö tukee komission toteuttamaa uutta niin sanottua hotspot -toimintamallia, jossa Frontex, Euroopan turvapaikka-asioiden tukivirasto (EASO) ja Europol työskentelevät yhdessä painopistealueen jäsenvaltioissa tunnistaakseen, rekisteröidäkseen ja ottaakseen sormenjäljet alueelle saapuvista maahantulijoista nopeasti. On tärkeätä varmistaa, että näin saatu tietoa on myös kohdemaiden viranomaisten käytettävissä.

Ihmissalakuljettajien toimintaan sosiaalisessa mediassa on myös puututtava. Erityisesti tulisi kiinnittää huomiota sosiaalisen median käyttöön ihmissalakuljetuksen kohteiden tavoittamisessa ja oikean tiedon levittämisessä heille. Tiedottamisella lähtö- ja kauttakulkualueilla tulisi häiritä ihmissalakuljettajien tarjoamien palvelujen houkuttelevuutta.

LIITTEET

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi